

# Örök béke

Írta: Dr. Fülöp Zsigmond

\*

**A**z öreg Pickering, minden idők egyik legnagyobb csillagásza, mélyen elgondolkodva ült a kandalló előtt. Ráncos arcán a bölcsesség derűje ömlött el. Az égbolt titkainak kutatását már jó néhány éve abbahagyta. A nyolcvanadik éve felé járt, szemei gyengék voltak már a megerőltető munkához, reszkető kezei pedig alkalmatlanok a finom műszerek beállítására.

Belenyugodott, hogy a tudományos kutatást abba kellett hagynia. De azért logikus gondolkodáshoz és összefüggések kereséséhez szokott elméje most se pihent. Valamit még tenni akart az emberiség érdekében, mielőtt ez az agyvelő megszűnik működni. Még pedig valami nagyon nagyot. Ezen törte már a fejét hónapok óta s most végre megtalálta, amit olyan régóta keresett. A gondolat végleges és kidolgozott formát öltött elméjében. Most izgatottan fészkelődött a karosszékekben, bölcseséget sugárzó kék szemei szokatlanul fiatalos tűzben ragyogtak.

— Igen, ezzel megpróbálkozunk, — morogta. Amint így elhatározásra jutott, behívta az intézet jelenlegi igazgatóját, kedves volt tanítványát s minden szót jól megfontolva, előterjesztette neki a nagy tervet. Ez eleinte meghökkenve hallgatta, de aztán lelkesen helyeselt és megígérte a támogatását.

\*

1935 tavaszán a világ összes csillagvizsgálóintézetei meghívót kaptak, hogy a Washingtonban május hó folyamán tartandó rendkívüli nemzetközi kongresszuson okvetlenül képviseltesék magukat, mert nagyon fontos dolgok-

ról lesz szó. Miután a meghívó aláírója Pickering volt, a tudomány egyik legnagyobb és köztiszteletnek örvendő tekintélye, a siker nem is maradhatott él.

Mikor a kitűzött időre a meghívottak, a nemzetközi tudomány legszebb és legismertebb nevei összegyülekeztek a kongresszusi teremben, ahová csak szigorú igazolás után engedtek be mindenkit, az ajtókat gondosan bezárták s az ősz Pickering megnyitotta az ülést:

— Uraim! Annak a valóban világraszóló akciónak a sikere, melynek érdekében összehívtam önöket, a tökéletes titoktartástól függ, ezért elsősorban is ezt kérem önöktől minden kívülállóval szemben ... Ugyanis nem kevesebbről van szó, mint hogy elérkezettnek vélem az időt arra, hogy mi, a tudomány önzetlen művelői, megvalósítsuk végre a platói ideált: hogy a bölcsek kormányozzák a világot! Véget kell vetnünk annak az állapotnak, mely a történelmi idők kezdete óta uralkodik: hogy politikusoknak és diplomátáknak nevezett, folyton a népekre hivatkozó, de csupán a maguk önző érdekeit hajhászó népboldogítók intézzék a világ és a valóban jobb sorsra érdemes emberiség sorsát. Azok az események, melyeket az iskolában mint történelmi eseményeket tanítottak nekünk, s tanítanak még ma is a mai nemzedéknek, csak az imperialisztikus történelem eseményei és epizódjai, de nem az emberiség igazi történelme. Mert igazat kell adnunk Ostwaldnak, hogy az emberiség története a nyers természeti erők létrehozásáért folytatott küzdelmek, más szóval a civilizáció története. A kisebb-nagyobb úgynevezett történelmi események között egyetlen egy sincs olyan, mely csak egy kis lépéssel is előbbre vitte volna az emberi kultúrát, ellenkezőleg, minden „történelmi” esemény csak visszavetette. De egyik se olyan mértékben, mint a fél emberöltővel ezelőt lefolyt úgynevezett világháború melynek nyomorúságát nemcsak hogy még mosi is Szenvedjük, hanem ha így megy tovább, a civilizáció egész bizonyosan belepusztul... Úgy érzem, uraim, a

mi kötelességünk ezt megakadályozni s nekünk kell végre megvalósítani a plátói ideált, hogy a bölcsek vezessék az államot. Én azt hiszem, megtaláltam a megvalósítás módját s meggyőződésem, hogy az önök kellő támogatásával a siker el nem maradhat. Hallgassák meg tehát a tervemet türelemmel...

Az érdemes öreg tudós erre előterjesztette a tervet... Amint az első elképedés elmúlt, a kongresszus minden tagja lelkesen ujjongott és helyeselt s tőle telhető támogatást és diszkréciót ígért.

Pár héttel később a New York World háborzongató és megdöbbentő szenzációt pattantott ki a világba. Nem kevesebbről volt szó, minthogy az öreg Pickering a világhírű .. csillagász, a Nap méreteinek meghatározásával foglalkozva, arra a hihetetlennek tetsző megállapításra jutott, hogy a Nap látszólagos átmérője 80.000 kilométerrel rövidebb, mint volt a legutolsó meghatározás alkalmával. Évtizedeken át számtalanszor megmérték a Nap átmérőjét s azt minden csillagász mindig pontosan 1,390.000 kilométernek találta, mint ez minden csillagászati évkönyvben, sőt kalendáriumban is olvasható. És most csak 1,310.000 kilométer volt!

A cikk elmondotta még, hogy Pickering eleinte nem is bízott mérései és számításai helyességében s éppen ezért kollégáival is közölte a dolgot ellenőrzés céljából. Ezek is mértek és számítottak, de végül is nem tudtak egyebet, mint megerősíteni a megdöbbentő tényállást. Sőt akadt egykettő olyan is, aki a Pickering egy héttel ezelőtti történet mérését máris túlhaladottnak találta, mert azóta a Nap látszólagos átmérője e még 1000 kilométerrel csökkent.

Az interjú mingyárt foglalkozott a jelenség lehetséges okával is: Valószínűleg a múlt évben ittjárt nagy üstökös gravitációs hatása idézte elő, hogy a Föld eltávolodott a Naptól — mert az átmérő csökkenése nem jelenthet mást

— s most már nem 149,500.000 kilométernyi távolságra van tőle, hanem jóval távolabb, körülbelül 180,000.000 kilométernyire, ezért is látszik az átmérője rövidebbnek és a korongja valamivel kisebbnek, bár ez szabad szemmel már csak azért se vehető észre, mert nem lehet a Napba nézni.

A rendkívüli szenzáció természetesen bejárta az egész világsajtót s huszonnégy óra múlva már nem irtak egyébről az újságok. Valamennyi riporter a csillagászok nyakára járt, vájjon igaz-e a dolog, nem csupán amerikai humbugról van-e szó? Ezek pedig nem adhattak más választ, mint hogy a hír, igenis, megfelel az igazságnak, mert az első hír hallatára ők maguk is elvégezték az aránylag egyszerű mérést és számítást s nem tehetnek mást, mint hogy megerősítik Pickering adatait.

Az újságolvasó emberiség már így is lúdbőrözött, hát még amikor jöttek a magyarázatok, hogy mi mindenféle következménnyel járhat a csodálatos jelenség! Ha a Föld eltávolodott a Naptól, akkor ez elsősorban azt jelenti, hogy a Föld ezután a távolodás arányában kevesebb meleget kap a Naptól. Már pedig kevesebb meleg kevesebb életet jelent. Hiszen minden elemi iskolás könyvben ott áll, hogy a földi élet egyetlen és ősi forrása a napmeleg. A Naptól kapott meleg nélkül nincs növényi élet és nincs állati élet se. S mivel az esők mennyisége is attól függ, hogy a Nap melege mennyit párologtat el az óceánok vizéből, a csapadékmennyiség is lényegesen csökkenhet, úgy hogy lehetetlené válik a földművelés.

Majd következett annak a fontos kérdésnek a fejtegetése: vájjon a Földnek ez a távolodása megszűnt-e már s a Naptól való mostani távolsága végleges-e, vagy pedig az eltávolodás még folyton tart s így nem tudni, „hol áll meg, kit hogyan talál meg”? Ha a távolodás tovább tart, akkor a földi élet egyetlen forrása teljesen el fog apadni s az emberiségre a lassú hideghalál vár... Rettenetes gondolat!

Mikor aztán a lapok kifogytak a tudósoktól kapható

fölvilágosításokból, az emberek maguk is okoskodni kezdtek ... Valóban, az elmúlt tél és nyár feltűnően hideg volt; ők persze csak egy kis időjárási rendellenességre gondoltak, amilyen máskor is előfordult már ... borzalmas elgondolni, hogy ez az időjárási rendellenesség most már állandó, sőt talán folyton fokozódó lesz s hamarosan bekövetkezik egy új jégkorszak, amilyen volt már kettő-három az ősidőkben ... de míg amazokból volt visszatérés a normális világhoz, ebből az új halálból nem lesz feltámadás!

\*

*A kultúremlékiség egy darabig vonaglott és nyöszörgött: most csakugyan itt a világ vége! Most nem tudatlan jósnők és szélhámusok állítják, hanem komoly hozzáértők: csillagászok és geológusok!*

*Az első kábulat hamarosan elmúlt és fölülkerekedett a józan ész: lehet-e valamit tenni a világtasztrófa elhárítására és ha igen: mit? Nem lehetne-e legalább a jelenlegi és a legközelebbi két-három nemzedék életét elviselhetővé tenni a rendelkezésre álló más energia-források okos és céltudatos felhasználásával? Hiszen ott van a Föld, belső melege, a szél energiája, az intenzívebb kitermelés mellett is még mindig néhány évtizedre elegendő hatalmas szén- és petróleum-készletek, a tenger hullámaiból és árapályából nyerhető és könnyen meleggé alakítható villamos energia. Nem lehetne ezek segítségével egy kis életmehosszabbítást elérni, legalább két-három nemzedékre valót?*

*És most egyetlen, de ellenállhatatlan erejű kiáltás morajlott végig a földön: legyen vége a népek kicsinyes és együgyű veszekedéseinek, az imperialisztikus politikának ... a tudósok és technikusok vegyék kezükbe az emberiség sorsának irányítását, mert ezen a világvészdelmen csak az összes erők egyesítésével lehet, ha még egyáltalán lehet — segíteni!*

\*

*És így történt, hogy ennek a kiáltásnak lett is fogantaja.*

*Már egy év múlva, 1936 tavaszán, megszűntek az egyes országok közötti politikai határok, mert a hágai békepalotában valóban a bölcsek foglalták el a népboldogító diplomaták helyét és ettől kezdve valóban ők kormányozták nem az országok, hanem az Ember sorsát.*

*Pickering elérte, amit akart. Csak egy kicsit rá kellett ijeszteni a megkötyagosodott emberiségre, hogy eszére térjen.*

Láttatok-e már fazekaskorongot? Igen értékes dolog. Ezékiel próféta falánál is öregebb. Gyorsan forog, s gyönyörű edényekké formálja a durva, ragadós anyagot. Most gondoljatok el egy hallatlanul ügyes fazekast, akinek nem volna korongja. Gondoljátok el, hogy fazekakat kellene készítenie, de a kezével kellene kiformálnia őket. Ilyen fazekassá válna a sors, ha az emberi lélek örökké elégedett volna s neon kívánna dolgozni, nem kívánná az izgalmakat. A lusta, közönyös embernek a legkedvezőbb sors sem válik hasznára, mint ahogyan a legügyesebb fazekas sem formálhat mást, mint agyagkupakokat, légyen még olyan szorgalmas is — ha nincsen korongja. Hiába festi bármilyen tarkára, hiába aranyozza, hiába zománcozza, a kupak csak kupak marad.

El ne feledjék a lusták.

*(Carlyle)*